

Gojač in Gruntar Franc iz Smarj. — Pri volitvi načelnika hoteli so novoizvoljeni udje prepustiti to čast g. Bolku ali pa Terpinu, naj se guardva pomenita in dogovorita, ker oba imajo enako radi.

Imenovana gospoda hotela sta drug drugemu prepustiti častni posel; ker ima pa g. Bolko premnogo svojih opravil razum v Črničah tudi v Gorici, vsled česar biva mnogo zunaj svojega okraja, prevzel je končno načelnikstvo križki župan g. Filip Terpin.

Po volitvi zbrali so se vsi župani in podžupani pri dobri vipavski kapljici, pri kateri je lokavski župan in veletržec z lesom g. Hmeljak priporočil „Slogine“ učne zavode. Na to se navzoči močje takoj zložili 12 gld. 5 kr. — Tako se torej ne zamudi nikaka prilika, da bi se ne postavil kamenček za narodno palačo.

Dalje je prišla v razgovor zadeva o slovenskem dopisovanju c. kr. okr. glavarstva in o dotičnih poročilih v „Soči“ in „Primorcu.“ Vsi navzoči župani in podžupani so sklenili, naprositi c. kr. okr. glavarstvo, da bi dopisovale izključno v slovenskem jeziku. Izvršitev tega sklepa naložila se je g. županu Terpinu. — Ako je „Soča“ prav poročala, ni dvoma, da ta prošnja doseže svoj namen.

Is Čepovana, 21. marca. (Razmoterosti): — C. kr. o. ožniško poveljstvo vložilo je ovadbo pri c. kr. državnem pravdniku proti uredniku „Corriere“ radi izužitvene in zlagane novice „Brutto fatto“, o kateri sta „Soča“ in „Primorec“ že poročala.

Po izpovedi dotičnega, zaprtega mladeniča je znano, da je orožnik postopal z njim prav dloveljubno in gostoljubno, ker mu je v Grgarju plačal celo jed in pijačo.

Dopisnik in Doroberga je v lanskim „Novi Soči“ tožil, da se krvni davek nejednako odmerja; „dornberška občina da je dala lani 24 novincev, med tem ko velika (sic) čepovanska občina ni dala nobenega“.

G. dornberški dopisnik je bil v tej reči slabo poučen, ker mala naša občina, ki šteje komaj 1100 pričujočih prebivalcev, je dala lani 10 (deset) novincev, in letos jih je dala iz prvega starostnega razreda izmed 9 k naboru poklicanih mladeničev pet. Vidite torej, da naša mala občina ne zaostaja za drugimi glede na krvni davek, ampak, da ga daje primeroma prav obilno! Čepovan je torej lahko ponosen na svoje telesno krepke in čile mladeniče!

Občinske volitve, o katerih sem nedavno poročal, vršile so se tako postavno, da ni bilo povoda nikakim agovorom; za to bomo imeli dne 27. t. m. že volitev županstva.

Cestni odbor za goriško okolico se je bistveno spremenil. Izmed sedem izvoljenih odbornikov je pet novih. Dal Bog, da bi novi odborniki umeli in prav vršili svoj sicer ne težaven, pa toliko bolj važen posel sebi v čast, davkoplačevalcem v prid, volitvam pa v opravičenje zaupanja.

Is Soške doline, dne 21. marcija 1393. Pravilo se mi je pretekle dni, da je slavno staršinstvo pri Sv. Luciji storilo pred ne dolгим časom v narodnem obziru velevažen sklep. Sklenilo je jednoglasno, da se naprosi poštno vodstvo v Trstu za izključno slovenski poštni pečat, napis bodi mu: „Sv. Lucija ob soči.“ To je zelo hvaljevredno, da se naša županstva tudi za take zadeve potegujejo ter da vrše vedno svoje narodne dolžnosti.

Gotovo je svetolucijsko županstvo nastreglo goreči želji ne le tamošnjega prebivalstva, ampak slehernega rodoljuba. Ako bi se povsod odločno narodno postopalo, bi nas tudi naši nasprotniki bolj spoštovali (Tako je el Uredn.) vedoči, da imajo opraviti z zavodnim, za svoja sveta narodna prava unetim narodom.

Upamo, da poštno vodstvo ne bode delalo nikakoršnih ovir in zaprek ter da pošlje ondodnemu poštne mu uradu kmalu nov pečat; vsaj je trgovinski minister izjavil se le pred kratkim v državnem zboru, da bode skušal poštovati tudi posamezne želje v jezikovnem obziru pri poštini upravi. (Ako poroke poštne vodstvo, da sedanji pečat je še dober in da ustreže izraženi želji takrat, ko se ta obrabi, kar bi se zgodilo za 50 let, veste kaj naredite? Plačajte novi pečat sami! Uredn.)

V naši deželi imajo še po nekod poštne pečati bodisi samo nemško-italijanske, bodisi šl popačene slovenske napise, kakor „Canale“, nesrečna spaka „Auzza“, ki se je gotovo rodila v zmedenih glavah strastnega slovanca, „Karfreit“, „Serpenizza“, „Podberda“ itd. Skrajni čas je, da bi se tudi dotična županstva vzdramila iz svojega narodnega spanja, opustivši moroče popustljivost ter prej ko prej posnemala naročni županstvu pri Sv. Luciji in v Čepovanu.

Marsikaj bi se še dalo grajati pri poštini upravi, marsikatera naredba žati narodni čut; ali vsaj to bi se moralo opustiti, kar ovira javno korist in javno zanimanje, kajti pošta je vendarle javen zavod, ki bi moral spoštovati in upoštevati javne želje in zahteve. Koga ne zgrabi sveta jeza, vidčnega poštne vozove, ki vozijo po naši dolini? Na njih se šopirijo izključno nemški napisi, kakor da bi bili kje

tam v „rajhu“. Da bi se vendar poklicani krogi kadaj zganili ter odločno zahtevali izvršitev pri nastoli hvalisane enakopravnosti. Ako bomo vedno mladni in le molčali, nam „visoki gospodje“ gotovo nikdar ne odpravijo kričevih kričev. Dal Bog, da bi ne ostal moj opomin glas v puščavi upijočega“. Urno na noge! Pokažite, da „ste tudi v dejanjih narodni! Povejte, „višjim“, da smo na čisto slovenski zemlji, ne pa na nemških tleh!

Imamo sicer tudi pri nas častni izjemi. Na Grahovem imajo poštni voz z le slovenskim napisom. Sveto Lucijska pošta nabavila si je pretekli teden prav ličen nov voz tudi s slovenskim napisom. Tako je prav! Želeč, da se bodo prav kmalu odpravile omenjene napake pri poštini upravi, sklenem današnji dopis.

Mostar.

(Gospodu dopisnik! smo prav hvaležni za te resnične in vsodbujevalne besede. Ta dopis naj se smatra kot nekako nadaljevanje naših člankov „Sami smo krivi“, ki so našli na vseh straneh prav prijazen odmev. Vse dosežemo, ako hočemo! Ako bomo pa take ovce, kakor doslej, ne bo nikoli nič iz nas, vedno ostanemo „podlaga tajčevi peti“. Treba nam je več ponosa, več zavesti, da na svoji zemlji smo mi gospodarji, pa nam prisije kmalu solnce bolje prihodnosti. Uredn.)

Politični razgled

Državni zbor. — Pretekli teden je nakrat prišla z Dunaja novica, da si voliši predsednik poslanske zbornice, dr. Fr. Smolka, se misli odpovedati svoji časti in službi ter da očitno tudi državnozbornski mandat za mesto Lvov. Razni časniki niso hoteli verovati te novice. Toda že danes teden je prvi podpredsednik baron Chlumecy prečital Smolkovo pismo, s katerim naznanja svoj odstop. Chlumecy se je s toplimi besedami spominjal dolgoletnega predsednika dr. Smolke in izprosil si je dovoljenje, da mu v imenu zbornice pismeno izreče obžalovanje za odstop, da ga iskreno zahvali za vse, kar je kot predsednik deloval za javno korist, da ga vsi poslanci ohranijo v najboljšem spominu in da mu želijo, da bi še veliko let krepak na duši in telesu užival mir, ki si ga je izvolil. Zbornica je z živalnimi dobroklici pritrjevala tem besedam. — Na to je ustal levičarski načelnik dr. Plener, praslavljal bivšega predsednika ter predlagal, da se mu dodeli častna pokojnina v enakem znesku, kakor ga je dobival kot predsednik (po 600 gld. na mesec). Za Plenerjem so govorili načelniki vseh ostalih klubov in pridruževali se predlogu Plenerjevemu. Graf Taaffe je pa izjavil, da se tudi obuda z veseljem pridružuje istemu predlogu. Dr. Smolka bo torej prejel svojo dosedanja plača do smrti. — Dr. Smolka se je rodil 5. nov. 1810. v Kutuži, kjer mu je oče bil solnim uradnikom. — L. 1836 postal je doktor, a štiri leta pozneje odednit v Lvovu. V tistih letih vršilo se je med Poljake oduševljeno gibanje za obnovitev velike Poljske med voditelji tega gibanja je bil tudi dr. Smolka. Toda l. 1841. je bil esled tega zaprt; ječi je bil do 1845. Tega leta je bil obsojen celo na smrt, a bil je pomiloščen; odvolil o mu le doktorsko čast in pravico do odednit kovanja ter pustili ga na svobodo. Do l. 1844 živi je v samoti. Kečnega leta poslali so ga Poljaki na slovenski shod v Pragi, kateri pa zapustil še pred zaključkom, ker se ni ujemal s tem, kar se je tam sklepalo. Šel je na Dunaj, da bi videl, kaj e tam godi; tje kaj mu je došla vest, da je bil v Lubacovu izvoljen v državnih zbor dunajski, kateremu je bil takoj izvoljen v odsek, ki p imel izdelati ustavo. V tem odseku je bil tudi slavni Čeh Palacky. V tej dobi je minister Bach ponudil Smolku mesto predsednika prizivnemu sodišču v Lvovu, a te ponudbe Smolka ni sprejel. Pozneje je bil izvoljen celo predsednikom državnega zbora; ko je bil zbor položen v Kromeriz, upiral se je temu prav odločno; a ko je bil drž. zbor razpuščen, protestoval je proti temu prav odločno. Po razpustu drž. zbora do nove ustavne dobe posloval je v Lvovu kot odvetnik. Od l. 1868. do današnjih dni je bil državni poslanec, l. 1879. je postal podpredsednik poslanske zbornice, l. 1881. po odstopu grofa Coroninija pa je bil izvoljen predsednikom, kar je ostal do odpovedi danes teden.

V ponedeljek se je vršila volitev na mesto Smolkovo. Izvoljen je bil dosedanjí podpredsednik baron Chlumecy z 224 glasovi od 249; kot prvi podpredsednik je bil izvoljen nemški konservativec dr. Kathrein z 202 glasoma od 243, kot drugi podpredsednik pa poljski liberalcec dr. Mađejski. Zadnji je imel v poljskem klubu hudo opozicijo: trikrat so v klubu volili, koga naj bi Poljaki predlagali iz svoje vrste za drugega podpredsednika a vsakičkrat sta dobila dva poslancev po enako številu glasov; končno je žreb odločil dr. Mađejskega, ki ves gori za zvezo z levičarji. — Tako nimamo Slovani v predsedništvu poslanske zbornice nobenega zastopnika.

— Posl. Spindič, Laginja in tvariši podali so ostro interpelacijo proti patinskemu okr. glavarju Schwarzju, radi katerega je tudi „Soča“ že bila zaplenjena. Mombiti bomo kaj več govorili o tej zadevi.

— Mladočški poslanci podali so načrt zakona o novem volilnem redu za poslansko zbornico. Po tem načrtu bi zbornica štela 400

poslancev; na vsakih 60.000 prebivalcev voliti bi se eden poslanec; najmanjši volilni okraji bi smeli šteti 50.000, največji 70.000 prebivalcev; volilno pravico bi imel vsak 24 let star državljan; izvoljeni bi smeli pa biti le 30 let stari možje, kar znači splošno volilno pravico. Po tem načrtu bi mi Slovenci pridobili 3 poslance. — Da bi tak načrt zakona sprejela sedanja zbornica, ne vidi se nam verjetno.

— V torek v večerni seji predlagal je dr. Pacak, naj bi v naslednji seji prišla na dnevni red Spindičev zakon. Poljaki so zapustili dcorano; predlog so toplo podpirali protislovci. Ker zbornica ni bila sklepna, se ni glasovalo o Pacakovem predlogu. Dr. Pacak je svoj predlog ponovil v sredo, a zbornica ga je odklonila. — Da bi zmagal predlog večine imunitetnega odseka, ni še gotovo, zlasti ako se glasovanje ne bo smatralo kot kluboro uprašanje in ako bodo poslanci imeli pristo roko. Lahko je mogoče, da bi zmagal predlog manjšine. Dal Bog!

Domače in razne novice

Osebnost. — V sredo večer umrl je v Gorici g. Anton Jakopič, c. kr. glavni davkar v pokojni, odlikovan z zlatim križcem s krono za zasluge, v 86. letu starosti. Pokojnik je bil rojen v Kanalu, kjer je poznje več let tudi služboval kot c. kr. davkar; bil je tamkaj povsod nenavadno priljubljen. Zadnja leta svojega življenja preživel je v Gorici. Toda pred kakimi petimi leti primerila se mu je velika nesreča, iz katere se je pa pri svoji visoki starosti kaj srečno rešil; zlomil si je namreč roko in nogo, a je srečno ozdravel. — Pokojnik je zapustil udovo g. Josipino rojeno Juvančič-ovo, dva sina in pet hčer. Stariši sin je znani naš odvetnik g. dr. Josip Jakopič, mlajši pa g. Avgust Jakopič, bivši sodnik v Boicu, zlatj deželnega sodišča svetovalec v Rovinju. Vse hčere so prav dobro preskrbljene. — Pogreb se bo vršil danes ob 2½ popoldne izpred hiše št. 1. na Studencu (Alvarez) v stolno cerkev in od tam k večernemu počitku na pokopališče v St. Peter. Mir njegove duši! Žalostni rodbini naše odkritosrčno sožalje! — Naš kobarški rojak (Bulčev) dr. Mihael Bollerič, vrhovni zdravnik pri 32 pelotni vojaški diviziji, dobil je viteški križ Franc-Jozefovega reda. — Gospod dr. Bollerič je že od otroških let zunaj svoje domačije, vendar se pogosto in dejanski spominja svojih sorodnikov v rojstnem mu kraju. Posebno je ljubil svojo staro mater, katero je pogosto prihajal obiskavat (večkrat s celo rodbino) iz Budimpešte.

Dr. A. Gregorič je že toliko okrevaj, da je po nasvetu svojega zdravnika dr. Al. Rojca koncem prejšnjega tedna šel na Dunaj, da bi se posvetoval z zdravniki glede na svoje daljno zdravljenje. Iz doslega nam poročila smo spoznali, da je srečno potoval in da je še vedno pri zdravlju, ki si ga je bil v Gorici s trudom pridobil. Iz časnikov smo pa izvedeli, da je to priliko porabil v to, da je v državnem zboru o priliki, ko se je razpravljala lokalna železnica Tržič-Červinjan, krepko poudarjal železniške potrebe naše dežele ter zagovarjal razne črte, za katere se poganjamo. Veseli nas, da ima g. državni poslanec vedno v mislih koristi svojih volilcev, vendar bi želeli, naj se najprej do dobra odzdravi, in bi obžalovali, ako bi si s prezgodnjim delom škodoval na drugem nam zdravju. Prihodnji prinesemo doslovno njegov govor po hitropisnem zapisniku v slovenskem prevodu. Od druge strani smo izvedeli, da so slovenski poslanci in drugi znanci z odkritosrčnim veseljem sprejeli tovariša, o katerem so jim dohajala po zimi tako žalostna poročila.

Drobne novice. — Pod Turnom v Gorici padel je 56-letni Miha Hvalič pod težek voz, ki ga je pomečkal, da je takoj umrl. — V poneželjek trčil nje eki goriški kočijaž vkup s težkim vozom; kočijaž se je prekučnil s sedeža na cesto, a brez večjih nasledkov. — Govori se, da sedanja lovška bataljona zapustila Gorico; eden da pojde na Trbiž, drugi v Bosno. Na njegovo mesto pride morebiti neki ogerski polk. — „Corriere“ je objavil popravek č. g. Ant. Bratina z Doberdoba, o čemur smo poročali že zadnjič. — C. kr. kmetijska družba bo imela 6 aprila ob 11. uri dop. občni zbor v svoji pisarnici. — Italijansko podporno društvo je naznanilo za nedeljo 10 t. m. svoj občni zbor, ki se pa ni vršil, ker došlo premalo udov; sklicali so ga zopet na jutri. — Neznani tatovi odnesli so iz stanovanja sester Klantčev v ulici Formica, med tem ko sta bile pri maši, 50 gld. zlato verižico in zlato zapestnico. — Krčmar Jančič (Jancig) v Ločniku (na podgorski strani) je moral na ukaz glavarstva sneti napis „Al baluardo del Friuli“; on je podal utok proti temu ukazu. — Častitko na sv. očeta podpisalo je 16 starašin goriških. „Corriere“ se jezi zaradi tega. — Mestni zastop goriški je naložil županu, naj na merodajnem mestu protestuje proti interpelaciji grofa A. Coroninija o protivstrijskih demonstracijah v Gorici.

Slovenske šole v Gorici. — „Corriere“ je naznanil, da v prihodnji seji se bo čital utok na ministerstvo proti odloku deželnega

šolskega sveta v zadevi ustanovitve slovenske ljudske šole v Gorici. Poročal bo dr. Pajer po ustih drugega doktorja in odvetnika — dr. Venutija. Vemo, da dr. V. ni posebna luč med goriškimi odvetniki in da v mestnem zastopu sploh zdaj ni odvetnika, ki bi užival večjo veljavo med meščanstvom; zato je umljivo, da so se modri mestni očetje v veliki stiski obrnili do dr. Pajerja. Dvomimo pa, da bi tudi on, ki velja kot avtoriteta med odvetniki, mogel kaj pametnega povedati proti odloku deželnega šolskega sveta, ker je tako jasno utemeljen po obstoječih zakonih (o naravnih zakonih in zdravi pameti niti ne govorimo), da ga morajo odobravati otroci in ne le odrasli možje, zlasti pa take kapacitete, kot kakovsna sluje dr. Pajer. Sicer pa mestnim očetom ni do drugega nego da reč zavlečejo, kar dosežejo, ker za pot skozi vse instance treba časa. Ali bo pa to kaj pomagalo, to je drugo uprašanje. — Mi se celo nadajamo, da ministerstvo reč še ugodneje reši, nego je to storil deželni šolski svet, ker iz urednih števil o dosedanjih slovenskih učencih v Gorici drugače tudi ne bo mogoče. Naj odloči torej ministerstvo, mi smo zadovoljni.

Slovensko bratno in podporno društvo v Gorici bo imelo v nedeljo 9. aprila ob 2. popoldne občni zbor v spodnji dvoranici Marzinijeve gostilne. — Dnevni red naznanimo prihodnjič.

„Rinnovamento“ od srede je bil zaplenjen, ker je na neki uraden popravek goriškega glavarstva dostavil neke svoje opombe, kar je po tiskovnem zakonu zabranjeno. — Čitatelji so dobili v roke drugo izdajo brez zaplenjenega dostavka.

Redarstvo v Gorici. — Predzadnji „Rinnovamento“ je pisal, da povodom letošnjega novačenja so goriški mladiči smeli popevati, okoličanski pa ne. — Na to se je v zadnji številki oglašil c. kr. namestniški svetovalec vitez Bosizio z uradnim popravkom, da mestnim in okoličanskim mladeničem je bilo petje po mestnih ulicah enako prepovedano. Dalje pravi, da eni kakor drugi so se pa pregrešili proti prepovedi, ker redarji ne moreje stražiti po vseh ulicah h kratu.

To uradno izjavo sprejemamo na znanje. Res je, da stražijo po ulicah navadno le po štirje redarji (po dva in dva skupaj), kar je za Gorico silno malo (v razmerju s Trstom moralo bi jih stražiti najmanj po 20); zato je izgovor lahko mogoč in tudi resničen, da štirje redarji ne morejo biti h kratu v vseh mestnih ulicah, da se torej lahko veliko popeva in tudi razsaja, kar redarji ne morejo zabranjevati, ker so takrat morebiti daleč proč v kakem drugem delu mesta. Toda resnično je, kar smo mi tudi že prejšnja leta pripovedovali, da — dočim so gotovo vsi mestni novačenci v kočijah se vozeli popevati (da se grše ne izrazimo), ne da bi bili vozovi ustavljeni — so pa okoličanski mladiči morali vse huje čutiti redarsko navzočnost. O tem dejstvu (faktu) pričamo lahko tudi mi. Ali se pa to godi z vednostjo višjih merodajnih dostojanstvenikov, ali ne, tega seveda mi ne vemo; mi govorimo o tem, kar vidimo. Ako se vrši ta dvojna mera proti višjim ukazom, treba je, da se v prihodnje odpravi in da se bo v prihodnje zares postopalo z vsemi novačenci enako. — Reči moramo tudi, da so se okoličanski novačenci letos mnogo dostojneje obnašali nego mestni. To priznajo pravica Italijani sami.

Mlad tat in Čitalnici. — Po goriških hišah lazi 8—9 leten deček nekega čevljarja Spangherija. Ako trči ob ljudi, berači, ako pa ni nikogar, začne krasti. V kratkem času zasafiči so že 12 tatvin. — Tako so je pritihotapil v torek popoldne tudi v bralnico „Goriške Čitalnice.“ Ker ni bilo takrat nikogar notri, zgrabil je pušico za radodarne doneske v šolske namene ter tresel iz nje skozi gornjo luknjo denar. Ker je med tem časom prihajal skozi igralnico neki gospod, del je pušico hitro na stran, denar na mizi pa je pckril z nekim ilustrovanim časnikom. Ko je gospod vstopil, prosil ga je „šold za kraka.“ Deček je odšel, a čakal je na ulici, da bi videl, kaj dotični gospod otide, da se vrne po denar. Med tem časom je gospod našel iztreseni denar pod časnikom in pušico, kar mu je vse razodelo, kaj je nadepolni sinko počenjal v bralnici. Pogledal je skozi okno in videl ga je na ulici. Na to je šel doli k njemu neki drug 10 leten deček in privlekel ga v hišo; poklicali so redarja, ki ga je odpeljal. Našli so pri njem še 93 kr., katero je ukrad iz pušice. To je bila dvanajsta tatvina v kratkem času. Dečko ima še le 8-9 let. Kaj pa še le bo iz njega, ko bo starši? To bo mojster v tatvini!

Kaké se nas boje! — „Corriere“ od torka je povedal, da mestni zastop je odrekel društvu „Circolo cattolico“ mestno dvorano za jubilejno slavnost edino iz tega uzroka, ker ni mogel trpeti sramote, da bi se pod kipi Danteja in Zoruttija razlegali slovenski govori, na katere bi sledila odobravanja z dobro in živio. To je vse prav laž, a kje je doslednost? Zakaj pa Venuti, Verzegnassi, Dördes, Orzan e tutti quanti pa v svojih pisarnicah in prodajnicah trpe slovenski jezik — in še kakó radi? Pride dan osveta za vašo nedoslednost!

